Adviescommissie JMG
Jeugd-, Maatschappelijke opvang- & Gehandicaptenbeleid

College van burgemeester en wethouders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Betreft: gevraagd advies Sport- en Beweegnota 2021-2024

Nijmegen 13 oktober 2021

Geacht college,

U heeft ons in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de Sport- en Beweegnota 2021-2024. Van die mogelijkheid maken wij graag gebruik.

De nota is een goed uitgewerkt stuk geworden dat mooi aansluit op de voornemens in en de resultaten van het voorgaande Beleidsplan Sport en bewegen 2017-2020. Dat blijkt ook uit de toegevoegde terugblik op die jaren. Wij willen niettemin een paar kanttekeningen maken.

Terecht schenkt u aandacht aan de impact van de coronacrisis (p.5). Daarbij gaat u vooral in op de gevolgen voor de sport- en beweegaanbieders en veel minder op de impact voor individuele inwoners. En daarover zou het toch ook moeten gaan. Het wegvallen van de mogelijkheid om bij hun vereniging te sporten betekende meer dan alleen dat; het hield ook in dat veel sociale contacten wegvielen.
Wij adviseren u om in de definitieve versie melding te maken van het risico van sociale verarming, al is het alleen maar om aan te tonen dat dit een belangrijk aspect is van sporten in georganiseerd verband.

Terecht merkt u op dat de coronacrisis ertoe heeft geleid dat veel mensen – noodgedwongen – aan ongeorganiseerde sport zijn gaan doen. Dat onderstreept het belang van een meer op sport en bewegen afgestemde inrichting van de openbare ruimte (Ambitie 4).

Een centraal punt in deze nota is de afstemming en samenwerking met andere beleidsterreinen. Sport en bewegen heeft invloed op en hangt onder meer samen met gezondheid, welzijn, onderwijs, sociale cohesie, veiligheid en de inrichting van de openbare ruimte.
In de nota staat op veel plaatsen dat het sport- en beweegbeleid aansluit bij en nauw samenwerkt met het beleid op het terrein van preventie en gezondheid. De Gezondheidsagenda 2021-2024 en Groen gezond en in beweging worden expliciet genoemd. Waar het gaat om de inrichting van de openbare ruimte wordt de Omgevingsvisie Nijmegen Stad in beweging aangehaald.
Wij missen echter een vergelijkbare vermelding van het beleid ten aanzien van welzijn.
De commissie adviseert om in de nota meer aandacht te besteden aan wat er in Nijmegen gebeurt in het sociaal domein, bijvoorbeeld zoals dat wordt beschreven in de gemeentelijke Visienota Samen sterker, samen sterk.

In paragraaf 4.2 schrijft u expliciet dat het beleid voor sport en bewegen zal aansluiten bij stadsdeelagenda's, preventieprogramma's en het wijkgerichte werken in de sterke sociale basis. Dat juichen wij toe. Tegelijk vragen wij u om daar ook dat deel van de sociale infrastructuur bij te betrekken dat gericht is op de zorgen en problemen van inwoners: de Stips, de Brede Basisteams Jeugd en Gezin en – binnenkort – de Brede basisteams voor Volwassenen. Sport en bewegen kan een bijdrage leveren aan het verlichten van die zorgen en problemen. Het sociale aspect van sporten kan bijvoorbeeld van betekenis zijn voor inwoners die worstelen met eenzaamheid.
De commissie adviseert om expliciet aandacht te besteden aan het deel van de sociale infrastructuur dat zich bezighoudt met zorgen en problemen van inwoners. Dat kan door af te stemmen en samen te werken met de Stips en de Brede Basisteams en door expliciet doelen en activiteiten te formuleren die verband houden met dit deel van het sociale domein.

Juist doordat sport en bewegen verband houdt met veel andere beleidsterreinen moet het beleid zo veel mogelijk in samenhang daarmee worden ontwikkeld en uitgevoerd. De nota geeft veel aandacht aan netwerken, overleg, afstemming, samenwerking. Veel van de voorgenomen activiteiten hebben dan ook daarop betrekking. Dat is goed en dat moet gebeuren. Maar het kan er ook toe leiden dat dit een groot deel van de aandacht opslokt. En dat er daardoor minder tijd en menskracht overblijft voor de concrete uitvoering van activiteiten in de praktijk. Wij willen ervoor waarschuwen om de systeemwereld niet te laten overheersen ten koste van de leefwereld van inwoners van Nijmegen.
We vragen expliciet aandacht voor het scherper formuleren van de eigen rol van de gemeente in de samenwerking en nadrukkelijk ook voor die van de inwoners van de stad, omdat die in deze nota soms op de achtergrond dreigt te raken.

Wij zien met instemming dat inclusie opnieuw een belangrijke ambitie is. U zult begrijpen dat de Adviescommissie JMG daar in het bijzonder aandacht voor vraagt. U constateert dat kinderen en jongeren minder bewegen en dat hun beweegvaardigheid slechter wordt (p.6). Wij willen graag nog eens het belang benadrukken van sport en bewegen voor de jeugd. De manier waarop kinderen en jongeren zich ontwikkelen bepaalt voor een aanzienlijk deel de manier waarop zij later, eenmaal volwassen, zullen functioneren. Wanneer zij nu niet goed leren bewegen, kan dat straks grote gevolgen hebben voor hun fysieke, sociale en psychische welbevinden. En daarmee ook voor de manier waarop zij als volwassenen zullen deelnemen en bijdragen aan de samenleving. Nu investeren is later besparen.
Wij nemen dan ook met instemming kennis van de activiteiten bij Ambitie 3, De Nijmeegse jeugd is sportief en vaardig. Daarbij constateert de commissie wel een mogelijke spanning met de woonopgave, waarvoor steeds meer publieke ruimte in de stad wordt gereserveerd.

Het is onze opvatting dat er voldoende fysieke ruimte in de stad moet zijn om te bewegen en het behouden daarvan. Wij adviseren u die noodzakelijke ruimte onderdeel te laten uitmaken van de sport- en beweegvisie.

Als Adviescommissie letten wij ook in het bijzonder op de behoeften en belangen van mensen met een beperking. Onder Ambitie 1, Nijmegen, een inclusieve sport- en beweegstad, staan enkele voorgenomen activiteiten voor deze groep, maar over het geheel genomen zijn wij daar niet van onder de indruk. Zo ambitieus als deze nota ook is, zo weinig staat er eigenlijk in over sport en bewegen voor mensen met een beperking. Bij Ambitie 2, Vitale Nijmeegse sport- en beweegaanbieders, zien wij geen plannen om deze aanbieders op weg te helpen naar (meer) aanbod voor mensen met een beperking.
Wij adviseren u om voor deze groep meer ambitie te tonen en meer voornemens en activiteiten te ontwikkelen, en om daar vertegenwoordigers van deze groep bij te betrekken.

Onder elke ambitie in deze nota is een grote reeks activiteiten opgenomen. Er gebeurt veel. Jammer genoeg zijn daarbij geen tastbare doelen geformuleerd en daardoor zal het straks niet goed mogelijk zijn om vast te stellen of die activiteiten geholpen hebben om de ambities te realiseren. Vaak is het niet eenvoudig om een concreet doel te benoemen en het is ook moeilijk om daar goede indicatoren voor vast te stellen. Maar dat is nog geen reden om het niet te proberen.
De commissie adviseert een samenhangend geheel van ambities, activiteiten en indicatoren te gebruiken om beleid en inspanning, alsmede de inzet van middelen te kunnen evalueren en daardoor nog beter te kunnen gaan sturen. We lezen bijvoorbeeld dat Nijmegen streeft naar inzet van meer erkende interventies, maar we zien daar nog geen indicator of ambitie aan gekoppeld worden.

Er is in een eerder stadium aandacht gevraagd voor laaggeletterden, maar in de nota blijft het bij de constatering dat die groep achterblijft bij sport en bewegen. Daar wordt in de nota vervolgens geen concrete doelstelling of activiteit aan gekoppeld.
De commissie adviseert u om aan de constateringen onder 2.1 nadrukkelijk ambities, doelen en manier van monitoren te koppelen.

De indicatoren die nu gebruikt worden, zijn nogal algemeen en geven alleen een globale indruk van, bijvoorbeeld, het aantal inwoners dat lid is van een sportvereniging. Die indicatoren zeggen niets over de deelname van bepaalde groepen inwoners, zoals mensen met een beperking.
Wij dagen u uit om juist voor deze groep beter te kijken wat u voor hen kunt doen.

Daarbij willen wij graag nog het volgende aantekenen. De categorie mensen met een beperking is een generalisatie. Deze groep bestaat uit personen die onderling verschillen in de aard en ernst van hun beperking en ook in hun interesses, behoeften en mogelijkheden, ook waar het gaat om sporten en bewegen.
Om mensen met een beperking beter te kunnen bedienen met betrekking tot sport en bewegen adviseren wij u om gericht navraag bij hen te doen naar hun wensen op dit gebied, en deze groep mensen te betrekken bij het formuleren van doelen en activiteiten.

Voor de uitvoering verdeelt u de activiteiten over drie pakketten. Dat lijkt ons een zinvolle manier om structuur aan te brengen. Daarbij schrijft u dat de keuze voor een wijkpakket en de inhoud daarvan ‘per gebied in overleg met de partners, en waar mogelijk gebaseerd op data, (wordt) samengesteld en uitgevoerd’.
De commissie adviseert u om zo veel mogelijk bewoners van betreffende wijk hierbij te betrekken. Wij vragen u ons te laten weten welke data u daarvoor denkt te gebruiken.

Tot slot wil de commissie u complimenteren met deze Sport- en Beweegnota. Het is een document waar ambitie, betrokkenheid en enthousiasme uit spreekt. Wij vragen u om onze adviezen ter harte te nemen; daar wordt de nota alleen nog maar beter van.

Vriendelijke groeten,

Sandra de Vries
voorzitter adviescommissie JMG

adviescommissie JMG
secretaris F. Eliëns, MO10
postbus 9105
6500 HG Nijmegen
f.eliens@nijmegen.nl